

Latraps daļa ražošanas bilanci ir kādi 25%. Vairāk nekā 70% no Latvijas graudiem tiek eksportēti, tāpēc ir skaidrs, ka 90. gadu beigās bez eksporta iespējām nekāda attīstība nebija iespējama. Ar to bija jāsāk.

Kurš kuru atrada — jūs zemniekus vai zemnieki jūs?

Tolaik strādāju uzņēmumā, kas ražoja un izplatīja augu aizsardzības līdzekļus, un mans uzdevums bija organizēt mācības, iepazīstināt ar produktiem. Tā kā pēc studijām (Ruža ir diplomēts agronoms, arī viņa vecāki ir saistīti ar lauksaimniecības zinātņi — red.) bija iespēja apgūt pieredzi Vācijā, Dānijā un Kanādā, man bija pilnīgi skaidrs, ka Latvijas zemnieki bez kooperācijas nekur tālu netiks.

Tā arī šajās tikšanās reizēs zemniekiem teicu — ja nesaimniekosim paši, globālie uzņēmumi mūs turēs tādu mazu zemnieciņu, kalpu statusā. Tad mani uzrunāja daži lielākie Zemgales zemnieki, tā sauktais Zemgales «budžu klubs», sak, tu tur daudz runā par kooperāciju — varbūt pietiek runāt, sākam kaut ko darīt.

Kāpēc viņi uzticējās jums, pavisam jaunam cilvēkam, kurš nebija no savējo vidus? Zemnieki tomēr nav tie, kuri viegli un ātri uzticas.

Tajā laikā gandrīz visi bijām vienaudži bez īpaši lielas pieredzes. Šos cilvēkus vienoja ambīcijas, vēlme paveikt kaut ko lielāku. Un problēmas. Taču, vērtējot pašu sākumu, man godīgi jāsaka — šodien vairs nesaprotu, kā tas bija iespējams, ka mums izdevās kooperatīvu īsā laikā padarīt par vienu no lielākajiem lauksaimniecības pakalpojumu uzņēmumiem. Brīnums. Jo mēs sākām ar pašu iemaksāto biedra naudu, kādiem trim tūkstošiem latu. Droši vien galvenie faktori bija izmīsums un savstarpēja uzticēšanās, arī diezgan liela drosme. Jo tajā brīdī nevienam nebija ne mazākās sajēgas par to, kur un kā mēs atradīsim graudu pircējus ārvalstīs.

Atceros, kāds bija šoks, kad ieradāmies

Rīgas ostā, lai apskatītu graudu elevatoru, un tikai tur sapratām, ka tas nav būvēts graudu eksportam, tikai importam. Proti, graudus var no kuģa izkraut, bet iekraut kuģī nevar. Vēlāk elevatoru pārbūvēja, un jau gadu pēc kooperatīva dibināšanas pirmās graudu kravas aizgāja uz Dāniju un Somiju.

Tagad Latraps ir gandrīz 1200 biedru, kooperatīva gada apgrozījums pārsniedz 260 miljonus eiro. Kā notika lūzums, kad zemnieki visā Latvijā jums noticēja?

Biedru pieaugums sākās diezgan ātri. Viens no faktoriem — eksporta iespējas, ne mazāk svarīgi bija arī tas, ka kooperatīvs varēja panākt būtiski zemāku cenu augu aizsardzības līdzekļiem un minerālmēsliem. Jau pirmā gada laikā iestājās kādi 70 saimnieki, un ar katru nākamo gadu biedru bija aizvien vairāk.

Šobrīd varu teikt, ka zemnieku profesionalitāte aug tik strauji, ka mēs nespējam izveidot jaunas jaudas graudu uzglabāšanai. Visā Latvijā varam pieņemt, attīrīt, nokaltēt, sašķirot un uzglabāt vairāk nekā 200 tūkstošus tonnu graudu. Tālākais mūsu darbs saistās ar izdevīgāko pircēju meklēšanu un graudu nosūtīšanu. Šim mērķim *Latraps* ir

CV EDGARS RUŽA

Dzimis 1966. gada 4. februārī

1991. gadā beidzis Latvijas Lauksaimniecības universitāti, maģistra grāds agronomijā

No 2001. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 17. janvārim — lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības *Latraps* izpilddirektors, valdes priekšsēdētājs

No 1996. gada 1. aprīļa līdz 2000. gada 31. decembrim — *BASF* pārstāvniecības Latvijā agrodepartamenta vadītājs, agronoms konsultants

No 1992. gada janvāra līdz 1996. gada 30. martam — praktikants, agronoms, lauksaimniecības nodaļas vadītājs, direktors *SIA Dobeles Agra*

Šobrīd *Latraps*, *SIA BioDiesel Latvia*, *SIA Asns Ingredient*, *SIA Asns Investment*, *SIA Alpha Osta* un *SIA Alpha Ekspress* valdes loceklis

iegādājies ostu Rīgā — *Alpha Osta* (*Latraps* pieder 50,01%, otra puse — iepriekšējiem ostas līdzīpašniekiem, kuri strādā ar partneriem Krievijā, kuri caur Rīgu transportē savus graudus — red.), kas var uzņemt lielos *Panamax* klauses kuģus un nodrošināt graudu pārkraušanu, transportu.

Kooperatīvs pārstāv savu zemnieku intereses plašā jautājumā lokā — no augu aizsardzības līdzekļu un tehnikas iegādes līdz produktu realizācijai, lauku apdrošināšanai un citiem jautājumiem. Mēs esam viņu aģents.

20 gadu laikā esat uzbūvējis veiksmes stāstu, kuru varētu turpināt vēl nākamos 20–30 gadus un ilgāk. Domājams, jūtaties gana stabili un droši. Kāpēc nolēmat šo ērto pozīciju atstāt un sākt jaunuzņēmumu, kurš turklāt mēģinās ielauzties pilnīgi jaunā, nezināmā nišā — zirņu proteīna ražošanā?

Tas arī ir iemesls — sajutos pārāk komfortabli. Paliekot šajā krēslā, diez vai izdotos lauzt ierasto darba modeli un pilnībā izmantot attīstības iespējas, kādas piemīt *Latraps*. Piemēram, iet pāri robežām, Lietuvas un Igaunijas tirgos, pielietot mūsu zināšanas par zemnieku kooperatīva veidošanu un attīstīšanu. Kvalitatīvi jaunam attīstības posmam ir vajadzīgs jauns vadītājs, kuram šī nav ierasta komforta zona, kuram gribēsies kaut ko mainīt. Tāpēc esmu priecīgs, ka mūsu komandā ir Roberts Strīpnieks, viņam ir milzīga pieredze liela uzņēmuma vadīšanā. Un līdzīgi ir man — izejot no komforta zonas, es labprāt sāksu ko jaunu un, manuprāt, ļoti perspektīvu. Jo zirņu proteīns, ko ražos jaunā rūpnīca Jelgavā, ir nākotnes pārtikas pamats.

Tātad ražotne ar nosaukumu *Asns*, kas ražos zirņu proteīnu. Kā radās ideja, kas ir tās pamatā?

Tur nav viena iemesla. Veģetārais un vegānais domāšanas virziens ir viens aspekts un nebūt ne lielākais.

«Ja nesaimniekosim paši, globālie uzņēmumi mūs turēs tādu mazu zemnieciņu, kalpu statusā»